

Vyrábíme „fetáky“?

Nora Staňková (NS Drop In, FF UK – katedra psychologie)

Lucie Zittová (NS Drop In)

Tomáš Mottl (NS Drop In)

Martin Titman (NS Drop In)

Adiktologické služby

- Všestranná odborná péče o specifickou drogovou klientelu

versus

- *Černá díra, která vtáhne užívajícího člověka s jakýmkoli problémem a vyplivne „fetáka“ (ideálně s „vyřešeným problémem“)*

Adiktologické služby

- Zdravotní a sociální služby – snížení rizika vypadnutí klienta z procesu „údravy“ / *odtržení klienta od adekvátních služeb pro občany (+ separace těchto služeb od uživatelů drog a znemožnění vývoje vzájemného vztahu)*
- Přizpůsobená komunikace pracovníků (tykání, paternalismus,...) – vytvoření vztahu důvěry a zvýšení srozumitelnosti služeb a pracovníků / *utvrzování klienta v jeho společenské nepřizpůsobivosti a komunikační omezenosti*
- Pravidelné výzkumné dotazování o drogách a způsobech užívání mezi klienty – zlepšení orientace v aktuálních potřebách klientů a zjištění stavu drogové scény / *podpora výjimečnosti a zajímavosti identity „feťáka“*

(pozn.: Opravdu ony výzkumy v praxi někdy něco ovlivnily? Jsme my, kdo přímo sbíráme data, při vši snaze o poctivost a objektivitu, ochotni opravdu věřit statistikám, které z nich vznikají?)

- Atd.

JSME OCHOTNI VÁŽIT +/- V SITUACI, KDY NA OBHÁJENÍ SLUŽEB ZÁVISÍ NAŠE OBŽIVA?

Identita

abúzus drog pro uživatele je automaticky spojen s

- trestnou činností
- zanedbáváním sebepečce (soc, psych i somat)
- minimálními nároky na uctivé jednání
- minimálními nároky na kvalitu poskytované péče (upřednostnění kvantity)
- křivdami páchanými i přijímanými

Kasuistika – Kryšpín, 39 let (zdrav. péče)

- Anamnéza: otec + CMP, matka + leukémie
CHVHC, HIV (léky neužívá)
nekróza hlavice levého femuru (chron. píštěl a defekty bérce a holeně PDK, po ošetření se hojí, ale vznikají nové; kotník červi)
svobodný bez vztahu, nezaměstnaný, bez domova
abúzus OPI
- Co chce? častá ošetření PDK, stříkačky, potraviny
- Kam patří? AIDS centrum FNB?.....
- NedisCIPLINOVANÝ pacient – možné důvody?
- Identifikuje se jako „feták“ – zdravotnické zařízení? subjektivně není pro něj
- Bazální péči má v adiktologickém zařízení a stačí mu to – malé nároky na sebe i na pomoc

Kasuistika – Vojtěch, 51 let (zdrav. péče)

- Anamnéza: st.p.th. VHC, epilepsie
chronický bércový vřed LDK (od 1992), má tendenci
k hojení, ale trvá zanedbávání
abúzus OPI, BZD
nezaměstnaný, bez domova, recidivista (+ vražda)
- Co chce? nahodilá ošetření bércového vředu, stříkačky
- Kam patří? chir./int. ambulance, domácí ošetření,
postpenitenciární péče
- Identifikuje se jako „feták“ a „vrah“ – primární předpoklad, že mu nikde (jinde) nepomůžou
- Bazální péči má v adiktologickém zařízení a stačí mu to – malé nároky na sebe i na pomoc

Kasuistika – Jarmil, 35 let (soc. péče)

- Anamnéza: po těžkém úrazu hlavy, krku a trupu evidován na ÚP, uživatel drog
- Co chce? vyřídit invalidní důchod
- Služby: orientace v procesu vyřízení ID, žádost o ID, zajištění evidenčních listů zaměstnání, vyplnění profesního dotazníku, zajištění lékaře a zdravotnické dokumentace
- Komplikace: obtížná komunikace s klientem po telefonu (po úrazu "huhlavá řeč"), při osobním kontaktu je řeč srozumitelná
- Kam patří? OSSZ (vše má v kompetenci)
- Identifikuje se jako součást „fetáckého“ prostředí – nepředpokládá, že by mu jinde poskytli pomoc

Kasuistika – Leandr, 48 let (soc. péče)

- Anamnéza: nezaměstnaný, trvalý pobyt mimo Prahu, bývalý (?) uživatel drog
- Co chce? bydlení + finance
- Služby: zajištění ubytovny, kterou proplácí ÚP (problém pes), zajištění soc.davek - vyplnění formulářů, pracovní poradenství (snížená pracovní schopnost), zprostředkování rekvalifikačního kurzu „sanitář“
- Komplikace: paranoidní a zabíhavá komunikace
- Kam patří? Úřad práce (vše má v kompetenci)
- Identifikuje se jako „normální mezi feťáky“ – explicitně se za „feťáka“ nepovažuje, ale vnímá se jako součást drogové subkultury a „jinde mu prostě nepomůžou“

Destigmatizace adiktologických klientů

Práce s identitou, identifikací

- Uživatel drog je primárně člověk a občan (neobvyklé pro něj, pro poskytovatele služeb i pro laickou veřejnost)
- UD je schopen komunikace běžné mezi dospělými lidmi
- UD je schopen o sebe pečovat (psych, soc, somat)
- UD má právo nebýt „Pepa, nazdar, co jsi zase dělal“, ale „pan Josef, dobrý den, co se Vám stalo“ – *ví to?*
- UD je schopen vyhledávat služby adekvátní jeho problémům
- UD je schopen mít zdravé vztahy
- UD nemusí být „feták“, pokud nechce (*ale vyplácí se to*)
- UD nemusí být UD, pokud nechce
- ...

Děkujeme za pozornost.